

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

51.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 5-го Іюля — 1846 — Wilno. PIĄTEK, 5-go Lipca.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

1-го Іюля, въ Высочайшій день рожденія Ея Императорскаго Величества Государыни Императрицы, совершена была въ Кафедральномъ Соборѣ Св. Николая, равно какъ въ Римско-Католической Кафедральной Церкви, и во всѣхъ другихъ храмахъ въ Вильнѣ находящихся, Божественная Литургія, въ присутствіи многочисленнаго собранія народа, по окончаніи которой, принесено было благодарственное Господу Богу молебствіе о здравіи и благоденствіи Ихъ Величествъ Государя Императора, Государыни Императрицы и всего Августѣйшаго Ихъ Дома.

Вечеромъ городъ былъ иллюминированъ.

С М Ъ С Ъ.

Политическая будущность Мексики и Сѣверной-Америки.

Война между Соединенными Штатами и Мексиканскою Республикою объявлена. Рѣшеніемъ Конгресса, Президентъ Сѣверо-Американскаго Союза уполномоченъ и приведенъ въ состояніе вооружаться. Какую цѣль, какой конецъ можетъ имѣть эта война? Ответъ на такой вопросъ можно, кажется, безошибочно вывести изъ положенія, занимаемаго Полкомъ съ самаго вступленія его въ должность (4-го Марта 1845). Въ то время, когда готовились къ его избранію, демократическая партія, господствующая въ Союзѣ, раздѣлилась, въ отношеніи къ иностранной политикѣ, на двѣ части. На одной сторонѣ были люди, почитающіе собственную землю Соединенныхъ Штатовъ (около 60,000 квадр. миль, почти съ 20 ю миллионами душъ народонаселенія) достаточно-большою; другая была занимаема людьми жаждущими завоеваній, людьми, которые весь материкъ Сѣверной Америки, отъ Панамскаго Перешейка до Гудсоновой Губы и Берингова Пролива, почитаютъ принадлежащимъ, по какому-то Божескому праву, Союзу. Съ одной стороны были умѣренные, просвѣщенные защитники правилъ народности, наученные опытомъ спокойно обсуживать положеніе дѣлъ; съ другой — тревожные, безпокойные, честолюбивые умы, одержимые преувеличенными, не насыщаемыми ничѣмъ

W I A D O M O Ś C I K R A J O W E.

W I L N O.

Дня 1-го Lipca, jako w dniu Wielkiej Uroczystości Urodzin Najjaśniejszej Cesarzowej Jej Mości, w Katedralnym Kościele Św. Mikołaja, tudzież w Katedrze Rzymsko-Katolickiej, i innych świątyniach znajdujących się w Wilnie, odbyło się śród tłumnie zgromadzonego ludu, uroczyste nabożeństwo i dziękczynne modły, za zdrowie i pomyślność Najjaśniejszych Państwa, Cesarza Jego Mości i Cesarzowej Jej Mości, tudzież całej Najjaśniejszej Familii.

Wieczorem miasto było oświetlone.

R O Z M A I T O Ś C I.

POLITYCZNA PRZYSZŁOŚĆ MEXYKU I STANÓW-ZJEDNOCZONYCH.

Война между Станами-Зjednoczonymi a Rzeczpospolitą Meksykańską, do której obiedwie strony z dawna się gotowały nawzajem, wybuchła nakoniec, jak wiadomo, i zajmuje w tej chwili uwagę obu światów. Ale jaki jest cel, jaki będzie koniec tej wojny? Odpowiedź na to pytanie, można, jak się zdaje, nieomylnie wyciągnąć z położenia, jakie Prezydent Polk zajmuje od chwili objęcia swego urzędu (4 marca 1845 r.). Podczas kiedy się gotowano do jego wyboru, stronnictwo demokratyczne, panujące w Związku, rozdzieliło się co do zewnętrznej polityki na dwie części. Z jednej strony byli ci, którzy uważali właściwą ziemię Stanów-Zjednoczonych (około 60,000 mil kwadratowych z 20,000,000 ludności) za dostatecznie rozległą; drugą zaś składali ludzie, checiwi podbojów, którzy cały ląd północnej Ameryki, od miedzymorza Panamy aż do odnogi Hudson i cieśniny Beringa, na mocy urojonych niby Praw Boskich, uważają za własność Unii. Pierwsi umiarkowani, światli obrońcy zasad narodowości, nauczani doświadczeniem z zimną krwią zastanawiać się nad położeniem rzeczy; drudzy — burzliwi, niespokojni, dumni, zostający pod wpływem przesadzonego, niecierpliwego i niezem nie dającego się zaspokoić patryotyzmu. Na nieszczęście, Generał Jackson, (zmarły 8 czerwca 1845 w 79 roku życia), najznakomitszy członek partii, wyrocznia i bożyszcze tłum, należał do tych ostatnich, a nawet, można powie-

Санктпетербургъ, 28 Іюня.

Высочайшій Манифестъ.

БОЖІЕЮ МИЛОСТІЮ

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ,

ИМПЕРАТОРЪ И САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙСКИЙ,
и проч., и проч., и проч..

Объявляемъ всѣмъ вѣрнымъ Нашимъ подданнымъ.

Любезнѣйшая Дочь Наша, Великая Княжна Олга Николаевна, съ согласія Нашего, и Любезнѣйшей Супруги Нашей, Государыни Императрицы Александры Феодоровны, и слѣдуя влеченію собственнаго Своего сердца, вступаетъ въ бракъ съ Наслѣднымъ Принцемъ Виртембергскимъ, Карломъ Фридрихомъ Александромъ. Призвавъ благословеніе Всевышняго на сію любезную Намъ чету, Мы совершили Ея торжественное обрученіе по обрядамъ Нашей Православной Церкви, въ 25-й день сего мѣсяца. Возвѣщая о томъ всеародно, Мы не сомнѣваемся, что Наши любезные вѣрные подданные, въ своемъ постоянномъ усердіи къ Намъ и всему Дому Нашему, раздѣлять въ полной мѣрѣ исполняющія въ сей важной частъ родительское сердце Наше чувства радости въ той благоговѣйной надеждѣ, съ кою Мы вручаемъ судьбу Новообрученныхъ Милосердому Промыслу Божию.

Данъ въ Петергофѣ, въ 25-й день Іюня, въ лѣто отъ Рождества Христова тысяча восемь сотъ сорокъ шестое, Царствованія Нашего въ двадцать первое.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО
ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Его Королевское Высочество Принцъ Пруссій прибылъ, въ вождѣльномъ здравіи, въ Петергофъ.

Въ Кавказѣ напечатано:

„Мурадъ Куши, въ Карабагскомъ Уѣздѣ. Почти во всемъ Закавказіи существуетъ повѣрье, что въ Персін, въ Ширазѣ, и близъ Монастыря Св. Іакова, въ Эриванскомъ Уѣздѣ, есть источники, изъ которыхъ, если человекъ безукоризненной нравственности возьметъ воды и принесетъ на поле, опустошаемыя саранчею, то вслѣдъ за нею появится водяная притѣхъ источникахъ, въ большомъ числѣ, птица, извѣстная здѣсь подъ названіемъ *Мурадъ Куши*, природно-враждебная саранчѣ, и которая не оставляетъ полей до тѣхъ поръ, пока всей ея не истребитъ.

патріотизмомъ. Къ несчастію, Генераль Джаксонъ (ум. 8-го Іюня 1845, на 79-мъ году отъ рожденія), значительнѣйшій членъ партіи, оракулъ и идолъ толпы, принадлежалъ къ числу послѣднихъ, и даже, можно сказать, что онъ эту часть партіи создалъ, сформировалъ, упрочилъ. Избраніе Полка съ Президентомъ произведено въ духѣ политики расширенія, жаждущей завоеваній. Фанъ-Буренъ, сенаторъ Полка, имѣвшій, по видимому, самыя дурныя надежды, былъ, противъ ожиданія, безъ труда отстраненъ при конференціяхъ въ Балтиморѣ, предшествовавшихъ выборамъ, а Полкъ возведенъ на высшую степень въ Союзѣ, послѣ того, какъ онъ высказалъ намѣреніе добиться, въ управленіе свое, до присоединенія Техаса, утвердить за Соединенными Штатами всю Орегонскую Область и потомъ завладѣть, мало по-малу Мексику (какъ предсказывалъ Джефферсонъ тому уже полѣтка), чтобы, при благоприятномъ стеченіи обстоятельствъ, включить въкогда въ составъ Северо-Американскаго Союза и Канаду. Первую часть задачи, данной Президенту Полку, предъ его избраніемъ, большинствомъ демократической партіи, онъ разрѣшилъ, и Техасъ присоединенъ къ Союзу. Въ этомъ сильно помогъ Полку прежній Президентъ Тейлеръ, и даже честь этого подвига принадлежала бы болѣею частію сему послѣднему, если бы вообще при столь двусмысленномъ государственномъ актѣ, какъ присоединеніе Техаса, могла идти рѣчь о политической чести.

Относительно втораго пункта задачи, — требованія уступки Орегонской земли, — надобно сказать, что Вашингтонское Правительство нисколько не утомлялось въ своемъ жаркомъ стремленіи. Севать едва могъ удержать его отъ нанесенія оскорбленія Англіи и отъ объявленія войны этой всемірной Державѣ. По

St. Petersburg, 28 go Czerwca.

NAJWYŻSZY MANIFEST.

Z BOŻEJ ŁASKI

MY NIKOŁAJ PIERWSZY,

CESARZ I SAMOWŁADZCA WSZECH ROSSYI
i t. d. i t. d. i t. d.

Obwieszczamy wszystkim wiernym Naszym poddanym.

Najukochańsza Córka Nasza, WIELKA KSIĘŻNICZKA OLGA NIKOŁAJEWNA, za zgodą Naszą i Najukochańszej Małżonki Naszej, CESARZOWEJ ALEXANDRY TEODOROWNY, i idąc za skłonnością własnego Swojego serca, wchodzi w związek małżeński z Xięciem Następcą Wirtembergskim, Karolem Fryderykiem Alexandrem. Wezwawszy Bożkiego błogosławieństwa dla tej Ukochanej Nam pary, odbyliśmy uroczyste Jęj zaręczyny w dniu 25 m. ter. miesiąca, podług obrządku Prawosławnego Kościoła Naszego. Obwieszczając to krajowi, nie wątpimy, iż ukochani Nasi wierni poddani w ciągłej swęj gorliwości dla Nas i całego Domu Naszego, podzielać wraz z Nam uczucia radości, napętlające w tęg ważnej chwili rodzicielskie serce Nasze, i tę błogą nadzieję, z jaką los Nowozaręczonych polecamy Najwyższej Bożkiej Opatrzności.

Dan w Peterhofie, 25-go Czerwca, roku od Narodzenia Pańskiego tysiąc osmset czterdziestego szóstego, Panowania Naszego dwudziestego pierwszego.

Na oryginalne własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI
ręką podpisaną:

NIKOŁAJ.

Jego Królewska Wysokość Xiążę Pruski przybył, w pożądanem zdrowiu, do Peterhofu.

W gazecie *Kaukaz* czytamy co następuje:

„*Murad-Kuszi*, w Powiecie Karabachskim. Prawie w całym Zakaukaziu jest podanie, że w Persyi, Szyrazie i w pobliżu Monasteru św. Jakóba w powiecie Erywańskim, znajdują się źródła, z których jeżeli człowiek nie- skazitelych obyczajów, zaczerpnie wody i przyniesie ją na pole, pustoszone przez szarańczę, wnet przybędą gnieź- dzące się przy tychże źródłach, w znacznej liczbie, ptaki, zwane tu *Murad-Kuszi*, z natury nieprzyjaźne szarańczę, i nie opuszczą pól, póki do ostatka jęj nie wytepią.

dzie, on sam to stronnictwo utworzył, ukształcił i utwierdził. Wybor P. Polka na Prezydenta wypadł w duchu polityki zaborezję, polityki podbojów. Van-Buren, spotzwodnik jego, który jak się zdawało, miał najlepsze nadzieje, został nadspodzianie usunięty w czasie konferencyi w Baltimorze, poprzedzających wybor Prezydenta, a zaś P. Polk, wyniesienie swoje na najwyższe dostojenstwo w Unii, winien był temu oświadczeniu, że ma niezłomny zamiar: przyłączyć do Unii, podeszasz swojego zarządu, prowincyę Texasu; ovladać na rzecz Zjednoczonych-Stanów całą ziemią Oregonu, i następnie, powoli zagarnąć Meksyk (jak to już przed 50 laty przepowiadał Jefferson), aby przy zbiegu pomyślnych okoliczności, zamknąć też kiedyś i Kanadę w obrębie Północno-Amerykańskiego Związku. P. Polk rozwiązał już pierwszą część tego zadania, które mu większość demokratycznego stronnictwa, przed jego wybraniem na Prezydenta, za konieczny położyła warunek; Texas stanowi już nieoddzielną część Unii Stanów. Przy tęg okoliczności, największą pomocą dla Polka, był u- przedni Prezydent Tyler, a nawet można powiedzieć, iż cały zaszczyt z dokonania tego dzieła, należy się po- większej części temu ostatniemu, jeśliby tak dwuznaczny krok polityczny, jakim jest przyłączenie Texasu, za- szczytnym zwać można było.

Co się tyczy drugiego punktu tegoż zadania, to jest ovladania całą ziemią Oregonu, wyznać potrzeba, że rząd Washingtonski nie ustawał bynajmniej w dążeniach do tego celu. Senat zaledwie potrafił go wstrzymać od wyrządzenia zniewagi Anglii i wypowiedzenia wojny temu po- tężnemu mocarstwu. W obecnym stanie rzeczy, jest je-

„Въ прошедшемъ году, саранча, опустошивъ значительно поля въ Карабагскомъ Уездѣ, и оставивъ сѣмена свои, прозила жителямъ тѣмъ же бѣдствіемъ и вынѣшимъ лѣтомъ. Побуждаемый общими повѣрьемъ, а также желая успокоить жителей и показать имъ, что начальство не пренебрегаетъ ни какими мѣрами къ предотвращенію угрожающаго имъ бѣдствія, Карабагскій Уездный Начальникъ, въ Январѣ настоящаго года, отправилъ, по желанію жителей, избраннымъ ими поселивша Кеберлинскаго Участка, Мирзу Джамаль-Бека Новруз-Бека-Оглы въ Ширазъ, за этою водою: издержки путешествія были покрыты добровольными приношеніями однихъ Бековъ.

„Нынѣ Мирза Джамаль-Бекъ возвратился съ водою, а за нимъ, 6-го Мая утромъ, *Мурадъ Куши* въ безчисленномъ множествѣ покрыла всѣ поля, отъ рѣки Аракса верстъ на 15, и съ такою жадностію истребляетъ саранчу, что чрезъ нѣсколько дней не останется и слѣдовъ ея.“

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 25 Іюня.

На засѣданіи палаты перовъ, происходившемъ третьяго дня, утвержденъ проектъ закона относительно отсуска 93 милліоновъ на постройку кораблей и приготвленіе матеріаловъ въ морскихъ арсеналахъ.

— Слышно, что Розасъ желаетъ войти въ переговоры съ представителями Англіи и Франціи относительно окончательнаго улаженія споровъ. По послѣднимъ донесеніемъ изъ Ли-Платы, французскіе матросы нѣсколькихъ торговыхъ судовъ, безчеловѣчно умерщвлены были войсками Розаса.

— Мы получили сегодня донесенія изъ Альжира отъ 17-го с. м. Маршалъ Бюжо пробывъ въ Оранѣ всего 6 дней, откуда выѣхавъ 14-го числа, прибылъ обратно въ Альжиръ ночью 15-го числа. Принцъ Омалскій выступивъ изъ Джемма-Газаваты, двинулся по направленію генерала Кавеньяка въ Тлемсень и къ мароккской границѣ. Не подтверждается извѣстіе, чтобы принцъ Омалскій, въ отсутствіе генерала Ламорисьера, исправлялъ должность командующаго въ оранской провинціи. Кажется, что генералъ Дарбувилъ назначенъ сюда военнымъ министромъ, съ этою цѣлію. — 10-го Іюня, отрядъ полковника Мольера находился при рѣкѣ Вуррѣ, вѣже Борджъ-Гамзы, куда прибыли съ извѣщеніемъ покорности начальники большаго племени Beni-Мл. Эти Кабилы вѣко-

настоящему положенію дѣла, остается еще нѣкоторая надежда на окончаніе спора миролюбивымъ образомъ, хотя конвенція 1825 г. и уничтожена. Соединенные Штаты приобрѣтутъ не всю Орегонскую Область, но большую ея часть; они тѣмъ удовольствуются, если война съ Мексикой, возникшая съ начала Мая, не уничтожитъ всѣхъ расчетовъ умной политики. *Journal des Débats*, органъ Г-на Гизо, видитъ въ быстромъ объявленіи войны обдуманый планъ. Полкъ и друзья его, не имѣвъ успѣха въ безусловномъ притязаніи на всю Орегонскую Область, хотѣли получить блистательное вознагражденіе въ Мексикѣ, куда привлекаетъ ихъ гораздо богатѣйшая добыча. Президентъ надѣется, посредствомъ объявленія войны Мексикѣ, заставить забыть ту ведачу, которую онъ понесъ при послѣдней подачѣ Сенатомъ голосовъ по Орегонскому дѣлу. Генералъ Кассъ приобрѣлъ чрезвычайную народность тѣмъ, что настаивалъ до послѣдней минуты на приобрѣтеніи всей Орегонской Области, тогда какъ Полкъ чрезъ то именно и терпѣлъ въ глазахъ народа, что принужденъ вести переговоры съ Англіею на основаніи правилъ дѣлежа. Теперь онъ хочетъ воротить потерянную землю разрывомъ съ Мексикою. Онъ приобрѣтетъ новую любовь народа. Въ самомъ дѣлѣ, всякому понятно, что отреченіе отъ маловажной части Области Орегонской съ лихвою вознаградится въ войнѣ съ Мексикою. Если Соединенные Штаты останутся, какъ и должно ожидать, побѣдителями въ борьбѣ съ неустроенными военными силами Мексиканской Республики, страдающей отъ всѣхъ золъ слабости законовъ, то, при будущихъ переговорахъ о мирѣ, они навѣрное возмутъ себѣ какую-нибудь провинцію, для вознагражденія издержекъ, повесенныхъ во время войны, и давно объявленныхъ утратъ ихъ гражданъ. Но какой же Мексиканской провинціи

„Въ зешлѣмъ году, саранча, спустосыwszy значеніе полѣ въ повѣіе Карабагскимъ, і zostawiwszy swe zapłodki, groziła mieszkańcomъ podobnymъ nieszczęściemъ і w czasie teraźniejszego lata. Powodując się powszechnie przyjętémъ zdaniemъ, oraz chcącъ zaspokoić mieszkańców, і dowiesć imъ, że zwierzchność nie zaniedbuje żadnych środkówъ ku odwróceniu grożącego nieszczęścia, Naczelnikъ Powiatowy Karabahski, w Styczniu roku bieżącego, wyprawiłъ na żądanie mieszkańców, wybranego przez nichъ wieśniaka zъ okęgu Reberlińskiego, Mirzę Dżамалъ-Beka-Nowruz-Bek-Ogły do Szyszazu, po wspomnioną wodę; koszta na podróżъ pokryte były добровольными składkami niektórychъ Beków.

„Teraz Mirza Dżамалъ-Bekъ powróciłъ zъ wodą, а zъ nimъ, 6-go Maja rano, *Murad-Kuszi* w niezliczonémъ мно́стве pokryły wszystkie pola, na 15 wiorstъ od rzeki Araxu, і zъ taką cheiwością wytepiają szarańczę, że zъ kilka dni і śladu jejъ nie będzie.“

WІADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Франція.

Парыжъ, 26 czerwca.

Na onegdajszémъ posiedzeniu Izby Parówъ, przyjęty zostałъ projektъ do prawa względemъ udzielenia 93 milionówъ na budowę okrętówъ і przysposobienie materyałówъ w арсеналахъ marynarki.

— Słychać, że Rosas pragnie zawiązać układy zъ Rezydentami Anglii і Francji względemъ ostatecznego załatwienia sporówъ. Według ostatnichъ zъ 14-го lata wiadomości, francuzcy majtkowie zъ kilku okrętówъ handlowychъ zostali przezъ wojska Rozasa w okrotny sposóbъ wymordowani.

— Otrzymaliśmy dziś nowiny zъ Algierji, pod d. 17-m b. m. Marszałekъ Bugeaud bawiłъ tylko 6 dni wъ Oranie, zkądъ wyjechałъ d. 14, powróciłъ do Algieru wъ nocъ zъ d. 15. Xiaże Aumale wyruszywszy zъ Dżемма Газаватъ udałъ się zъ Jenerałemъ Cavaignacъ do Tlemsen і granicy Marokkańskiej. Nie potwierdza się, aby Xiaże Aumale pod niebytnośćъ Jenerała Lamoriciere, objąćъ miałъ по nimъ dowództwo wъ провинціи Oranu; owszemъ Jenerałъ d'Arbouville przezъ ministra wojny na to miejsce powołany zostałъ. Dnia 10 czerwca kolumna Półkownika Molliere obozowała nadъ rz. Buirą, poniżej Bordzъ Hamza, gdzie przybyli zъ poddaniemъ się naczelnicy wielkiego pokolenia Beni-Jala. Ci Kabylowie nie uznawali nigdy zwierzchności tureckiej, ani jakiegъby innей. Góry Dahara są zupełnie spokojne. Jenerałъ Pellissier przywróciwszy tamъ spokojność, wkro-

szcze jakaś nadzieja załatwienia spokojnie sporu, jakkolwiek konwencya zъ roku 1825 zniweczona została. Stany-Zjednoczone otrzymają wprawdzie nie całą, ale większą częśćъ tylko Oregońskiej krainy; na czѣмъ jednakъ zapewne przestaną, jeśli tylko wojna zъ Meksykiem, wъ pierwszychъ dniachъ Maja rozpoczęta, nie omyli wszelkichъ rachubъ przeznaczonej ichъ polityki. *Journal des Débats*, органъ Pana Guizotъ, widzi wъ szybkimъ wypowiedzeniu wojny planъ obmyślany. Polkъ і jego przyjaciele, nie dopiawszy celu swychъ życzeńъ względemъ bezwarunkowego posiadania całej Oregońskiej krainy, chcąъ otrzymaćъ świetne wynagrodzenie wъ Meksyku, dokądъ ichъ wabi nierównie bogatsza zdobycz. Prezydentъ przytѣмъ ma nadzieję, że ogłaszającъ wojnę przeciwъ Meksykowi, poda wъ niepamięćъ niepowodzenie, które go spotkało przy ostatniemъ głosowaniu Senatu wъ rzeczy zajęcia Oregonu. Jenerałъ Cassъ zjednałъ sobie nadzwyczajną popularnośćъ przezъ to, że domagałъ się ażъ do ostatniej chwili zajęcia całej Oregońskiej krainy; kiedy przeciwnie P. Polkъ, przezъ to właśnie najwięcejъ traci wъ oczachъ narodu, że jestъ zmuszony prowadzić układy zъ Anglią na zasadzie prawidełъ podziału. Celemъ więcъ jego terazъ jestъ, wynagrodzićъ Unii ustapioną ziemię і odzyskaćъ dla siebie zachwianą popularnośćъ, przezъ zaczęcie wojny zъ Meksykiem, którego bogate kraje, każdyъ pojmuje, iżъ mogą być sowitѣмъ wynagrodzeniemъ, za nieznaczającąъ częśćъ Oregonu. Skoro więcъ Stany-Zjednoczone, jakъ się tego można spodziewać, wyjdą zwycięzko zъ walki zъ bezładną і osłabioną Rzeczpospolitą Meksykańską, naowczasъ przy mającychъ nastąpić układachъ o pokój, bezwzględnie zagarną jakąkolwiekъ провинціę, pod pozoremъ wynagrodzenia sobie kosztówъ wojennychъ, jako teżъ stratъ poniesionychъ przezъ mieszkańcówъ Unii. Ale jakiegъby to Meksykańskiej провинціи domagaćъ się mianowicie Stany-Zjednoczone? Prowincya та nie może być żadną zъ leżącychъ przy brzegachъ Odnoji Meksykańskiej. Stanomъ-Zjednoczonymъ, od czasu przyłączenia Texasu, nie pozostaje nic

гда не подчинялись ни турецкой, на какой либо другой власти.—Дахарскія горы совершенно спокойны. Генералъ Пеллисе, возстановивъ тамъ спокойствіе, вступилъ въ земаю Флиттовъ, для доставленія помощи полковнику Лефлю.—Полковникъ Рено находился, въ первыхъ числахъ Іюня, въ Дараміи, гдѣ открылъ слѣды Абд-эль-Кадера, который не за—долго до вступленія туда Французовъ, оставилъ этотъ городъ.

— 18-го Іюня, въ марсельской гавани, на трехмачтовомъ суднѣ *Tambour* обнаружился столь сильный пожаръ, что судно должны были погрузить въ воду. Старшій сынъ капитана Фажера, при успии пробраться во внутрь судна, задушенъ былъ дымомъ.

27 Іюня.

Его Величество Король возвратился изъ Фонтенебло въ замокъ Нелли, гдѣ, какъ слышно, получилъ собственноручное письмо Его Святѣйшества Папы.

— Въ *Journal des Débats* утверждаютъ, что вновь избранный Папа оказалъ особенное расположеніе свое къ Франціи, приватіемъ посланника ея прежде всѣхъ другихъ представителей.

— Въ здѣшнихъ журалахъ утверждаютъ, что 6-го Іюля пожалованы будутъ перами 14 членовъ палаты депутатовъ, принадлежащихъ къ большинству ея.

— Принцу Жуэвильскому сдѣланъ былъ отличный пріемъ въ столичномъ городѣ баlearскихъ острововъ, въ Пальмѣ. Его Высочество намѣренъ отплыть оттуда въ Альжиръ, а потомъ—посѣтить италіянскія гавани.

— Французскій гарнизонъ на маркизскихъ островахъ, какъ слышно, находится въ жалкомъ положеніи; морской министръ хотѣлъ послать туда своего адъютанта, для изслѣдованія дѣла.

28 Іюня.

Палата перовъ утвердила, на вчерашнемъ заведеніи, бюджеты министровъ: военнаго, морскаго и финансовъ, съ дополнительными къ онымъ статьями. Потомъ приняла весь бюджетъ 107 голосами противъ 9.

— Папскій нунцій, Рафаиль Формари, архіепископъ Никейскій, поднесъ Королю въ частной аудіенціи, отзывъ своего двора, объ избраніи Папы Пія IX.

— Въ *Courrier Français*, дѣлая замѣчаніе, что изъ числа первенствующихъ державъ, только Англія не имѣетъ посланника при римскомъ дворѣ, и что единственнымъ ея представителемъ есть консулъ въ Анконѣ, сообщаютъ, что еще при жизни покойнаго Папы, шли по сему предмету тайные переговоры, и что оныя теперь возобновятся.

домогается Союзъ преимущественно? Это не можетъ быть одна изъ провинцій, лежащихъ при берегахъ Мексиканскаго Залива. Соединеннымъ Штатамъ, со времени присоединенія къ нимъ Техаса, не остается ничего желать болѣе въ здѣшнихъ странахъ. Они и прежде владѣли Пенсакольскою гаванью, превосходнѣйшею во всемъ Заливѣ. Они обладаютъ устьями Миссиссиппи и, значитъ, важнѣйшими торговыми пунктами. Къ чему жъ послужить имъ еще Матаморасъ или Тампико? Напротивъ, Калифорнія представляетъ для Североамериканскаго Союза неисчислимыя выгоды.

Что такое Калифорнія? Обширнѣйшая, прекраснѣйшая, ближайшая къ плодороднымъ странамъ экватора Орегонская Область; это Орегонская Область съ гаванью Санъ-Франциско, превосходнѣйшею въ свѣтѣ. Кто владѣетъ Калифорніею, тотъ господствуетъ надъ средними водами Великаго Океана (ошибочно называемаго Тихимъ Моремъ) и имѣетъ у себя въ рукахъ передовую постъ къ сторонѣ Китая и Японіи. Калифорнія составляетъ пунктъ, съ котораго никогда не будетъ оспаривать у Англичанъ владычество на Великомъ Океанѣ и обладаніе Сандвичевыми Островами, на которые Британскій кабинетъ давно устремляетъ взоры и которые, конечно, при первой же морской войнѣ лишатся своей независимости. Съ давняго времени уже стремятся Соединенные Штаты приобрѣсть Калифорнію. Выходцы изъ южныхъ областей давно въ большомъ числѣ тамъ поселились; четыре года назадъ, Американскій Коммодоръ Джонсъ Нонтри неожиданно овладѣлъ главнымъ городомъ Верхней Калифорніи: это случилось въ то время, когда можно было думать, что, въ слѣдствіе дѣла Макъ Лауда, дойдетъ до войны между Соединенными Штатами и Великобританіею: уже и тогда

езылъ до краю Флиттовъ на помощь Полковнику Лефлю. Полковникъ Renaud находилъ въ первыхъ дняхъ czerwca в Дараміи, гдѣ открылъ слѣды Абд-эль-Кадера, который на коротко передъ вкромеченіемъ Французовъ опустилъ то мѣсто.

— Дня 18 czerwca, в порте Марсйльи выбухъ на три масztowymъ окрѣпе *Tambour* такъ гвалтовный пожаръ, же окрѣтъ musiano затопić. Najstarszy synъ Kapitana Tager, usiłującъ się dostać wewnątrzъ окрѣту, uduszony zostałъ od dymu.

Дня 27 czerwca.

Крѣлъ powróciłъ з Fontenaibleau до замку Neuilly, гдѣ, якъ мѡвля, мiалъ otrzymać власнорѣчний listъ Ojca św.

— *Journal des Débats* utrzymuje, że nowo obrany Papiеzъ szczegѡlną dla Francyi okazałъ życzliwość, dającъ naprzѡdъ posłuchanie jęjъ reprezentantowi.

— Dzienniki tutejsze utrzymują, że w dniu 6-m lipca 14 członkѡwъ Izby Deputowanych, należącychъ до większości, otrzyma godnośćъ Parowską.

— Xiąę Joinville byъ najuprzejmiejъ przyjmowany w porcie Palma, stolicy wyspъ Balearskichъ. Xiąę mіаł stamtądъ odpłynąć do Algieru, a następnie zwiedzić porty Włoskie.

— Załoga francuzka на wyspachъ Marquesasъ ma się znajdować w naderъ smutnemъ połoęeniu; Ministerъ morski wysyła tamъ swego adjutanta dla blięszego rozpoznania rzeczy.

Дня 28 czerwca.

Izba Parѡwъ przyjęła на zawczorajszѣmъ posiedzeniu swoimъ, budęety: wojny, marynarki i skarbu, zъ należącemi do nichъ dodatkami. Następnie uchwaliła cały budęetъ 107 głosami przeciwъ 9.

— Nuneyuszъ Apostolski, Rafałъ Fornari, Arcybiskupъ Niecejski, złyżyłъ Krѡlowi на osobistѣmъ posłuchaniu, pismo swego dworu, donoszące o wyniesieniu Piusa IX-go на Stolicę Apostolską.

— *Kuryerъ francuzki* czyniącъ uwagę, że Англія jedna tylko zъ wielkichъ mocarstwъ niema Posła wъ Rzymie, i że jedynymъ jęjъ reprezentantemъ wъ Państwie Kościelnemъ jestъ Konsulъ wъ Ankonie, donosi, że jużъ za ostatniego Papięza toczono tajemne wъ tymъ przedmiocie układy, i że też znowu teraz rozpoczęte będą.

жужъ до życzenia въ tychъ stronachъ; przedtѣmъ zaśъ posiadaty jużъ portъ Pensakolski, najwyborniejszęjъ на całejъ Odnodze, i posiadają ujęcia Mississipi, a tѣmъ samѣmъ najważniejsze punkta handlowe. Na cѡzъ więce moęe się imъ przydać jeszcze Matamorosъ albo Tampiko? Kiedy przeciwnie Kalifornia otwiera dla Pѡłnocno-Amerykańskiego Związku nie wyczerpane źródło korzyści.

Сѡзъ то jestъ та Kalifornia? Najobszerniejsza, najpiękniejsza, najblięsza żywnychъ strefъ równika Oregońska krajina; ale Oregońska krajina з portemъ Świętego Franciszka, najwyborniejszymъ wъ świecie. Kto posiada Kalifornię, ten panuje nadъ Środkowymi wodami Wielkiego Oceanu (błędnie nazywanego Morzemъ Spokojnymъ) i trzyma wъ rѣkuъ przystępy do Chinъ i do Japonii. Kalifornia stanowi punktъ, з которого można kiedyśъ бѣdzie walezyć зъ Англіą о panowanie nadъ Wielkimъ Oceanemъ, tudzieżъ nadъ wyspami Sandwich, на które gabinetъ Brytański oddawna jużъ pożądlіwie spogląda, a które przy pierwszej wojnie на морзу musząъ utracićъ swęjęъ niezawisłośćъ. Jakъъ odъ dawna jużъ Stany-Zjednoczone mają на celu zagarnienie Kalifornii. Wychodzący зъ krajnъ połuđniowychъ, oddawna jużъ tamъ wъ wielkiejъ liczbie osiedli, а przedъ czterma laty, Amerykański Kommodorъ Jonsъ Nontri, opanowałъ niespodziewanie główne miasto Kalifornii Gѡrnęj. Zabѡrъ tenъ mіаłъ miejsce wtenczas, gdy зъ powodu głośnejъ sprawy Mac-Leoda, lękano się powszechnie wojny między Англіą а Stanami-Zjednoczonymi. Wѡwczasъ jużъ można było przewidywać, jakie zamiary, на taki wypadekъ, knuje gabinetъ Washingtonski względemъ Kalifornii. Wъ późniejszymъ czasie, jeśli się nie mylimy, Stany-Zjednoczone oświad-

— Отъ маршала Бюжо получены депеши, отъ 19 с. м. Въ Альжирѣ и Оранѣ господствовало спокойствіе: Абд-эль-Кадеръ, съ незначительными силами, стоялъ 10-го числа на мароккской границѣ, близъ пустыни.

— 23-го с. м., офицеры байонскаго гарнизона простились съ Ифантомъ Дономъ Энрикомъ, который хотѣлъ отправиться на другой день въ Парижъ и въ Брюссель.

— Въ палатѣ депутатовъ находится 291 членъ, которые имѣютъ орденъ Почетнаго Легіона, въ томъ числѣ 143 кавалера, 88 офицеровъ, 38 командоровъ и 8 имѣющихъ большой крестъ этого ордена.

А н г л і я

Лондонъ, 26 Іюня.

Событія, случившіяся вчера въ продолженіе одного часа, составляютъ политическую драму, которая, по видимому, скорѣе можетъ быть сѣдствіемъ тревоженій и поэтической мечты, нежели разсудительности и одобренныхъ прежде постановленій англійскаго парламента. Въ верхней палатѣ, хлѣбный и тарифный билли, какъ уже извѣстно, прочитаны были вчера въ третій разъ, безъ баллотировки, и только при представленіи противъ нихъ протеста со стороны герцога Ричмондскаго и нѣсколькихъ другихъ протекціонистовъ. Какъ скоро извѣстіе объ этомъ получено было въ нижней палатѣ, занимавшейся въ это время преніями по ирландскому биллю, продолжительныя восклицанія и рукоплесканія раздалась на всѣхъ скамьяхъ: всѣ партіи на минуту забыли о себѣ, и воздали честь общему благосостоянію государства и правосудію. Кто же изъ иностранцевъ присутствовавшихъ при семъ могъ бы подумать, что государственныи мужъ, который эту великую мѣру привелъ въ исполненіе, тѣми же самыми лицами, кои ему съ такимъ восторгомъ воздали публичную честь, будетъ обреченъ на неизбежное паденіе, и что не пройдетъ и часа, какъ огромное противъ него большинство 73 голбсовъ, при баллотировкѣ по ирландскому биллю, заставитъ его выйти изъ кабинета? И въ самомъ дѣлѣ, удивительно назначеніе сэра Роберта Пила: оставленный въ началѣ борьбы своими лучшими друзьями, за то, что частному ихъ интересу предпочелъ общее благо государства, онъ видитъ себя теперь, въ минуту победы, оставленнымъ также и тѣми, кои помогли ему побѣдить, и кои нынѣ счи-

могли видѣть, какія предположенія, разсчитанныя на такой случай, Вашингтонскій кабинетъ имѣетъ относительно Калифорніи. Въ послѣдствіи, какъ кажется, Мексиканскому Губернатору Калифорніи, терпящему большой недостатокъ въ деньгахъ, было предложено Соединенными Штатами купить эту землю за извѣстную сумму. Предложеніе это было отвергнуто; но то, чего не могли достигнуть посредствомъ переговоровъ, Американцы могутъ вынудить силою оружія. Сухопутная регулярная армія Соединенныхъ Штатовъ конечно не очень сильна и не можетъ быть сравнена въ искусствѣ веденія войны съ войсками Державъ Европейскихъ; но все-таки она организована несравненно лучше нестройныхъ Мексиканскихъ полчищъ, и офицеры ея не имѣютъ недостатка въ военномъ образованіи, тогда какъ офицерамъ Мексиканскимъ неизвѣстны даже первыя начала стратегіи. Намъ возразить, что Мексиканцы раздаютъ каперскія письма и тѣмъ нанесутъ чувствительный вредъ торговлѣ Соединенныхъ Штатовъ. Но этотъ вредъ будетъ не слишкомъ важенъ, если только война не затянется въ даль, чего, разумѣется, не случится. Мексика должна усугубить, ибо въ Соединенныхъ Штатахъ Американцы находятся въ полномъ развитіи силъ своихъ, а древне-Испанское поколѣніе въ странахъ, завоеванныхъ Кортесомъ, за 300 передъ симъ лѣтъ, для внука Изабеллы I-й, видимо упадаетъ время отъ времени болѣе. Мексика не имѣетъ никакихъ финансовыхъ вспомогательныхъ средствъ; ея армія безъ военныхъ снарядовъ, безъ запасовъ провіанта и, быть можетъ, даже безъ оружія. Такъ-называемая Республика, добыча дерзкихъ искателей приключеній, лишена и тѣни порядочнаго управленія: она не организована ни политически, ни воински. Нѣтъ у ней и замѣчательныхъ по своимъ достоинствамъ гражданъ,

— Od Marszałka Bugeaud nadeszły depesze z dnia 19-go b. m. W Algierji i Oranie panowała spokojność, Abd el-Kader zaś ze słabymi siłami stał 10 go nad pustynią, przy granicy Marokańskiej.

— Dnia 23-go b. m., oficerowie załogi Bajonkiej, w całym gronie, pożegnali Infanta Don Enrique, który miał nazajutrz odjechać do Paryża i do Bruxelli.

— W Izbie Deputowanych jest 291 członków ozdobionych orderem Legii Honorowej, z tych: 143 mają ozdobę kawalerską, 88 oficerską, 38 komandorską, a 8 wielki krzyż tegoż orderu.

А н г л і я

Лондонъ, 26 czerwca.

Wypadki zaszły wczoraj w ciągu godzin kilku, składają same wielki polityczny dramat, który więcej zda się być owocem napiętych uniesień i wyobraźni poety, niżeli zimnej rozważi i umówionych wprzód postanowień angielskiego parlamentu. W Izbie Wyższej, bile zbożowy i taryfowy, jak już wiadomo, odczytane zostały wczoraj po raz trzeci, bez głosowania, i tylko przy zaniesieniu przeciw nim zapowiedzianej wprzód protestacyi przez X. Richmond i kilku innych protekcyjnistów. Skoro wieść o tem nadeszła do Izby Niższej, zajętej właśnie rozprawami nad bilem Irlandzkim, długie okrzyki i oklaski radości wzniosły się ze wszystkich ławek: wszystkie stronnictwa zapominały na chwilę o sobie, i hołd ogólnemu dobru kraju i sprawiedliwości oddały. Któżby z obecnych obecny temu mógł wnosić, że mąż, który ten wielki środek doprowadził do skutku, przez tych samych, którzy mu z takim uniesieniem czesć publiczną oddają, skazany jest właśnie na upadek, i że godzina nie upłynie, a ogromna przeciwko niemu większość 73 głosów, przy głosowaniu nad bilem Irlandzkim, zmusi go do złożenia urzędu? Zaprawdę dziwne jest przeznaczenie Sir Roberta Peela. Opuszczony w początku wałki przez swoich najlepszych przyjaciół, za to, iż nad ich prywatny interes przeniósł dobro kraju ogólnie, widzi się teraz, w chwili zwycięstwa, opuszczonym również przez tych, którzy mu do zwycięstwa pomogli, a teraz widocznie zdają się wstydić, że sami z pomiędzy siebie zdolnego na to wodza nie mieli. Chwila największego tryumfu, jakiego tylko może doznać mąż stanu, byłaby dlań, rzec można, chwilą największego poniżenia, jeśliby poniżeniem godziło się nazwać to, co właśnie w moralnym charakterze Sir Roberta Peel, szczyt jego godności stanowi, i wielkie

czytły Meksykańskiemu Gubernatorowi Kalifornii, zostającemu w krytycznym położeniu finansowym, chęć nabycia tejże krainy za pewną bardzo znaczną summę pieniędzy. Propozycja ta została odrzuconą; ale co się nie dało zrobić drogą układów, Amerykanie mogą teraz wymusić orężem. Wprawdzie lądowe regularne wojsko Stanów-Zjednoczonych nie jest zbyt mocne i nie może równać się w sztuce prowadzenia wojny z wojskami mocarstw Europejskich; jednakże urządzone jest nierównie lepiej od nieszykownych gromad Meksykańskich; oficerom jego nie schodzi na wojennym ukształceniu, kiedy przeciwnie oficerom Meksykańskim nieznane są nawet pierwsze zasady strategii. Utrzymują wprawdzie niektórzy, że Meksykanie za pomocą listów korsarskich zadadzą wielką klęskę handlowi Stanów-Zjednoczonych. Jednakże klęska nie będzie nader dotkliwą, jeśli tylko wojna nie przeciągnie się zbyt długo, co w żaden sposób być nie może. Meksyk musi narażać się, albowiem w Stanach-Zjednoczonych, Amerykanie znajdują się obecnie w pełnym rozkwicie sił swoich, podczas gdy stare pokolenie hiszpańskie, w krajach zdobytych niegdyś przez Korteza przed 300 laty, na rzecz wnuka Izabelli I-jej (Karola V), widocznie coraz bardziej upada i nizezemnieje. Meksyk niema żadnych pieniężnych zasobów; wojsko jego jest bez wojennych sprzętów, bez zapasów żywności a może nawet i bez broni. Niemana Rzeczpospolita, ofiara zuchwałych awanturników, zostaje dotąd w największym nieładzie; nie jest zgola ani pod względem politycznym ani wojennym urządzoną. Niema w niej nawet odznaczających się moralną godnością obywateli, którzyby mogli, ująwszy ster rządu, wlać nowe życie w obumierającą jej cielą. Los Meksyku już wówczas został rozstrzygnięty, gdy wydobywszy się zaledwie z pod jarzma nieograniczonego despotyzmu, uznał się zupełnie dojrzałym do używania nieograniczonej swobody i zaprowadził u siebie formę rządu na wzór Stanów-Zjednoczonych, formę będącą

таютъ, по видимому, постыднымъ для себя то, что между тѣмъ не вышло способнаго для сего вождя. Минута величайшаго торжества, которое только можетъ вкушать государственный мужъ, была бы для него, можно сказать, минутою величайшаго униженія, если бы униженіемъ возможно было называть то, что именно въ нравственномъ характерѣ сэръ Роберта Пила, составляетъ верхъ его достоинства, и освящаетъ великій его подвигъ. Здѣсь разумѣется высокое самопожертвованіе, оказанное имъ при предложеніи правилъ свободной торговли, которое, вмѣстѣ съ общимъ благосостояніемъ народа, передать его славу грядущимъ вѣкамъ.

— Вчера, тотчасъ послѣ окончанія засѣданія нижней палаты, всѣ министры собрались на кабинетный совѣтъ, и всѣ вмѣстѣ положили подать въ отставку. Вообще думаютъ, что сэръ Робертъ Пилъ приглашенъ будетъ Королевою для составленія новаго кабинета.

— На прошедшемъ непродолжительномъ засѣданіи нижней палаты, отвергнутъ былъ въ комитетѣ билль въ пользу римскихъ католиковъ; билль относительно продолженія пошлины съ сахара по 5 е Августа, прочитанъ былъ во второй разъ.

— Въ журналѣ *Times* сообщаютъ, о прибытіи въ Гибралтаръ вице-адмирала сэръ Паркера, съ присовокупленіемъ, что адмиралъ сей соберетъ всѣ военныя суда, находящіяся на Средиземномъ морѣ, и съ этою силою отправится къ мексиканскимъ берегамъ, для наблюденія за движеніемъ на тамошнихъ водахъ флота Соединенныхъ Штатовъ.

— С. Р. Пилъ получилъ на дняхъ адресъ, подписанный 270 членами первѣйшихъ банкирскихъ домовъ въ Глазговѣ, съ поздравленіемъ и изъявленіемъ благодарности за важныя торговля преобразованія, которыя на нынѣшнемъ собраніи парламента привелъ онъ въ исполненіе.

— Здѣсь на дняхъ скончался знаменитый химикъ, Г. Джеймсъ Маршъ; онъ былъ изобрѣтателемъ аппарата для изслѣдованія присутствія мышьяка.

27 Июня.

Общее вниманіе обращено теперь вполне на результатъ министерскихъ движеній, а потому въ парламентѣ не можетъ быть преній о важныхъ предметахъ. Вчера въ верхней палатѣ, хлѣбный и тарифный билли, вмѣстѣ со многими другими, получили королевское утвержденіе. Въ продолженіе послѣдовавшаго за тѣмъ непродолжительнаго пренія, намекали нѣсколько на шаткое положеніе министерства, и по-

дѣло его усвѣца. Разуміемъ чрезъ то офіару и посвѣщеніе себя, какихъ довідл при wprowadzaniu i popieraniu zasady wolności handlowej, co sama kiedyś, wraz z ogólną pomysłowością narodu, sławę jego w potomności uwieczni.

— Везорай, заразъ по скопченіи posiedzenia Izby Niższej, wszyscy Ministrowie zebraли się na radę gabinetową i wszyscy razem postanowili podać się do dymissyi. Sądzą powszechnie, że Lord Russel wezwany będzie przez Królowę do utworzenia nowego gabinetu.

— Na onegdajszym krótkim posiedzeniu Izby Niższej, odrzucony został w Komitecie bil na korzyść Rzymskich Katoików; bil zaś względem przedłużenia cła od cukru do d. 5 sierpnia, otrzymał drugie odczytanie.

— Korrespondent dziennika *Times* donosi o przybyciu do Gibraltaru Vice Admirała Sir W. Parker, dodając, że ten Admirał zgromadzi pod swą banderę wszystkie wojenne okręty, pozostające do rozporządzenia na morzu Śródziemnym, i z tą siłą uda się do brzegów meksykańskich, dla czuwania nad obrótami floty Stanów-Zjednoczonych na tamiecznych wodach.

— Adress podpisany przez 270 osób pierwszych domów bankierskich Glasgowa, przesłany został P. Peel z powiniśzowaniem i podziękowaniem za wielkie reformy handlowe, jakie na tegorocznym zgromadzeniu parlamentu, do skutku doprowadził.

— Sławny chemik, P. James Marsch, umarł tu przed kilku dniami. Był on wynalazcą aparatu do wykrycia w przedmiotach arszeniku.

Dnia 27 czerwca.

Powszechna uwaga zbyt wyłącznie jest tu teraz zwrócona na wypadki ministerjalnych poruszeń, aby się obie Izby Parlamentu mogły innym zajmować przedmiotem. Wczoraj w Izbie Wyższej otrzymały, przez Komissyę potwierdzenie królewskie, prócz wielu innych bilów, bil zbożowy i taryfowy. Następnie w biegu krótkich rozpraw, mówiono głośno o trudnem położeniu ministerstwa, i z tego powodu Lord Kanclerz wstrzymał dalszy

tami wypadkiem zupełnie innych okoliczności. Odtąd Meksyk stał się ofiarą zupełnego bezrządu; moralne i materialne siły jego wycięzały się coraz bardziej, a na domiar nieszczęścia, Rzeczpospolita musiała zostawać przez lat dwanaście pod zgubnym zarządem Santany. Nadaremnie w niektórych osobach, mających jeszcze niejaki wpływ na publiczne interesa Nowej Hiszpanii, powstała niedawno myśl, że chorobie, w łonie Rzeczypospolitej zagnieżdżonej, można by jeszcze zaradzić przez zaprowadzenie w niej ograniczonego monarchicznego rządu i poruczenie go jednemu z Xiążąt hiszpańskich; gdyż nie tylko, że tym sposobem nie można się prędko uleczyć z długoletniej politycznej niemocy, jak to obecnie widzimy w Portugalii, ale nadto dla Meksyku, już jest zapóźno puszczać się tym szlakiem. Upadek zatem państwa, wróżącego sobie przed 40 laty tak piękną i długą przyszłość, musi wkrótce nastąpić koniecznie. Prawica życzliwych obywateli, którzy wygnali przywłaszczyciela-dyktatora Santanę, zbyt słabą, iżby mogła zatrzymać Meksyk nad brzegiem przepaści, która mu pochłonięciem zagraża. W wszystkie symptomata, dające się w obecnym stanie rzeczy postrzegać, świadczą o blizkim rozbirozie tej Rzeczypospolitej, i mamy powody mniemać, że pierwszemu do tego hasłemu będzie zajęcie stolicy Meksyku, do czego się właśnie zwyciężkie wojsko Jenerała Taylora gotuje.

которые могли бы, взявшись за кормило управления, восстановить силы Республики. Судьба Мексики рѣшилась въ тотъ день, когда она, только-что выпутавшись изъ сѣтей безпредѣльнаго деспотизма, почла себя вполне созрѣвшею для свободы и заблаго разсудила у себя ввести образъ правленія Соединенныхъ Штатовъ, созданный для совершенно-другихъ отношеній. Съ той поры, Мексика сдѣлалась жертвою полвой анархіи, нравственныхъ и матеріальныхъ силы націи стали болѣе и болѣе истощаться и, для довершенія несчастія, Республика должна была находиться двѣнадцать лѣтъ подъ пагубнымъ управленіемъ Сантаны (*Santa Anna*). Тщетно въ лицахъ, которыя могутъ еще имѣть кое-какое вліяніе на общественныя дѣла Новой Испаніи, зажглась мысль, что зло, господствующему въ Республикѣ, можно помочь введеніемъ въ ней ограниченнаго Монархическаго правленія, которое было бы вѣрено одному изъ Испанскихъ Принцевъ. Не говоря уже, что и этимъ путемъ—какъ видимъ теперь опять въ Португаліи—нельзя найти совершеннаго исцѣленія отъ долголѣтней политической болѣзни, очевидно, что для Мексики поздно ему слѣдовать. Распаденіе Государства, предвѣщающаго себя, за 40 предъ симъ лѣтъ, столь прекрасную будущность, не заставитъ болѣе себя ждать. Рука благомыслящихъ людей, отягавшихъ кормило управленія отъ похитителя-Диктатора Сантаны, слишкомъ слаба для удержанія Мексики на краю пропасти, угрожающей поглотить ее. Всѣ признаки, видимыя въ настоящее время, свидѣтельствуютъ о близкомъ раздробленіи этой Республики, и есть причина думать, что первымъ сигналомъ тому будутъ занятіе столицы Мексики, къ чему именно и приготавливаются побѣдоносныя войска генерала Тайлора.

тому Лорд Канцлер приостановил дальнейший ход некоторых меньших билей. Впрочем министерские скамьи были пусты, и палата скоро закрыла свое заседание.

— В нижней палате принято при общем одобрении донесение президента палаты, что хлебный и тарифный билли получили королевское утверждение. За ними по представлении доклада о сахарном билле, третье чтение коего отсрочили до Понедельника, палата закрыла свое заседание.

— Относительно министерского перелома говорить, что вчера, по окончании кабинетного совещания сэр Роберт Пиль похал в Осборнгоуз, чтобы поднести Королеве просьбу об увольнении министерства. Говорят, что Ея Величество придет послзавтра в город, чтобы заняться составлением нового кабинета, но еще прежде пригласить к себе лорда Росселя. Лорд Лансдаун, по причине болезненного своего состояния, отказался от всякого участия в новом кабинете. Впрочем, чтобы дела не остановились, нынешнее министерство останется в должности до половины будущей недели, хотя состав нового кабинета может быть известен и прежде.

— Говорят, что сэр Роберт Пиль, до выхода из министерства, хочет поместить в верхней палате несколько своих приверженцев.

— Ибрагим-Паша прибыл в Лондон и находился третьего дня на заседании нижней палаты, продолжавшемся до 2 часа утра; вчера осматривал он новое здание парламента, политехническое училище, и электрический телеграф.

28 Июня.

Сегодня поутру утверждали, что распушение кабинета, Р. Пиль не повлечет за собою распушения парламента, и что лорд Россель будет стараться составить такое министерство, с помощью коего мог бы по крайней мере кончить парламентские занятия нынешнего собрания.

— В *Standard*, от-куда мы заимствовали эти известия, присовокупляют, что Р. Пиль еще прежде ртшился выдти из кабинета, и потом отправиться на твердую землю. Говорят, что вещи его отправлены уже, за несколько пред сим дней, в южную Францию; догадываются, что он намерен совершить путешествие по Италии.

— С пароходом *Hibernia*, получено в Ливерпуле важное известие, что Орегонский вопрос разрешен заключением между Гг. Бушаван и Пакенгамом, трактатом, который представлен сенату 15-го Июня. По условиям сего трактата, во владении Англии остается часть материка до 49° и остров Ванкувер, и дозволяется ей свободное плавание в проливах. С тем же пароходом получено известие из Америки, что война Соединенных Штатов с Мексикою, вскоре будет окончена.

— Королева намеревается сим летом совершить поездку морем в Плимут, чтобы присутствовать там на беге кораблей.

— Сегодня, происходил в Гайдпарк, в честь Ибрагима-пашы большой парад, в коем участвовали: 1-й полк лейб-гвардии, 2 батальона гвардейских гренадер, и 2 батальона других гвардейских полков.

И т а л и я.

Рим, 20 Июня.

Вчера, вечером, Папа пригласил к себе на конгрегацию двенадцати кардиналов; цель сего собрания неизвестна. Говорят, что Папа учредил государственный совет, состоящий из шести кардиналов; что оба статс-секретариата будут поручены, по прежнему, одному кардиналу; что ожидаемый декрет об амнистии уже печатается. Бывшему статс-секретарю иностранных дел, кардиналу Ламбрускини, предлагали опять, как слышно, часть его прежнего управления; но он, ссылаясь на слабость здоровья, просил позволения удалиться от дел.

— Генеральный викарий кардинал Патрици, обнародовал отпущение грехов тем, которые в день коронации Папы приобщатся Святых Таин и удостоются благословения Его Святейшества.

— Военное министерство издало по армии чрезвычайный приказ, коим извещая о выборе нового Папы, приглашает, чтобы войска по прежнему исполняли с ревностю и преданностию долг своей службы.

бег некоторых помniejszych билей. Зрешта Jawki ministerialne byly puste i Izba niebawem sie odroczyła.

— W Izbie Niższej przyjęte zostało z głośnem zadowoleniem zawiadomienie Prezesa Izby, iż bil zbożowy i taryfowy otrzymały potwierdzenie królewskie. Następnie po złożeniu sprawozdania względem bilu o cukrze, którego trzecie odczytanie odłożono na Poniedziałek, posiedzenie odroczone zostało.

— Co do ministerialnego przesilenia, potwierdza się, że P. Peel wczoraj, po odbytej radzie gabinetowej, udał się do Osbornenhouse na wyspę Wight, dla podania Królowej swej dymissyi. Królowa, jak słychać, ma przybyć pojutrze do miasta, aby urządzenie nowego gabinetu tém łatwiej przyszło do skutku, ale że pierwój jeszcze przywoła do siebie Lorda Russell. Lord Lansdowne, z powodu słabości zdrowia, odmówił wszelkiego udziału w nowym gabinecie. Zrzesztą, aby bieżące interesa nie cierpiały na zwłocę, terażniejsze ministerstwo pozostanie przy sterze rządu do połowy przyszłego tygodnia; lubo skład nowego gabinetu, pierwój już może bydz wiadomy.

— Mówią, że Sir Robert Peel, przed wyjściem z gabinetu, chce kilku swoich stronników umieścić w Izbie Parów.

— Ibrahim-Basza powrócił do Londynu i znajdował się onegdaj na obradach Izby Niższej, aż do godziny 2-jej z rana, wczoraj zaś zwiedził nowe Izby parlamentowe, instytut politechniczny i elektryczny telegraf.

Dnia 28 czerwca.

Dziś rano zapewniono powszechnie, że rozwiązanie gabinetu Peela nie pociągnie zaraz za sobą rozwiązanie Parlamentu, i że Lord Russel starać się będzie zebrać ministerstwo, z którymby mógł przynajmniej ukończyć prace parlamentowe terażniejszego zgromadzenia.

— *Standard*, z którego wzięte są te nowiny, dodaje, że od niejakiego już czasu P. Peel powziął myśl usunięcia się z gabinetu, i że następnie uda się na ląd stały. Mówią, że jego rzeczy wysłane już zostały przed kilku dniami do południowej Francji; domyślają się, że chce odbyć podróż po Włoszech.

— Parostatek *Hibernia* przywiózł ważną do Liverpool wiadomość, że kwestya Oregonka w Washingtonie, zawartym między PP. Buchanan i Pakenham traktatem, szczęśliwie ukończoną została, i że tenże miał być złożony Senatowi w dniu 15 m Czerwca. Rzeczony traktat waruje Anglii posiadanie części stałego lądu aż do 49° wyłączenie, wyspę Vancouver i wolną w cieśninach żeglugg. Nadeszło również tąż samą drogą z Ameryki doniesienie o mającym nastąpić wkrótce ukończeniu wojny między Stanami-Zjednoczonymi a Meksykiem.

— Królowa zamierza tego lata odbyć podróż morzem do Plymouth, w celu znajdowania się tamże na wyścigach okrętowych.

— Dziś, dla Ibrahima-Baszy odbywa się w Hydepark świetna parada wojskowa, złożona z pierwszego półku gwardyi przybocznej, z dwóch batalionów grenadyerów i dwóch batalionów innej gwardyi.

W ł o s n y.

Rzym, 20 czerwca.

Wczoraj wieczorem Papież zwołał 12 Kardynałów na kongregacyę. Cel jej dotychczas niewiadomy. Głoszą, że Ojciec św. ustanowił już Radę Stanu, z 6 Kardynałów złożoną; że obadwa Sekretaryaty Stanu powierzone będą jak dawniej, jednemu Kardynałowi; że spodziewany dekret amnestyi dla wszystkich więźniów politycznych, jest już w druku. Dotychczasowemu Sekretarzowi Stanu dla spraw zagranicznych, Kardynałowi Lambruschini, ofiarować miano część jego dawniejszego zarządu, ale ten, powołując się na osłabione zdrowie swoje, upraszał jako o łaskę, aby się mógł od wszelkich zatrudnień usunąć.

— Wikaryusz Generalny, Kardynał Patrizzi, ogłosił odpust powszechny tym wszystkim, którzy w dzień koronacyi Papieża przystąpią do Sakramentu ołtarza i otrzymają błogosławieństwo Apostolskie.

— Ministerstwo wojny wydało do wojska nadzwyczajny rozkaz dzienny, w którym zawiadamiając je o wyborze nowego Papieża, wzywa, aby obowiązki swoje jak dotąd tak i nadal wiernie wypełniało.

— Весь генералитет папских войск, представлялся сегодня Его Святейшеству, в богатых своих мундирах.

— Сегодня поутру, Папа принял в частной аудиенции Донъ Мигуэля, который, с некоторого времени, живет здесь в совершенном уединении.

— Нищимъ въ Римѣ, число коихъ простирается до 40,000, роздано отъ Папы милостыни, каждому, по одному паоло (12½ коп.).

22 Июня.

Вчера происходило коронованіе Папы, въ Церкви св. Петра, въ присутствіи многочисленнаго стеченія народа, съ соблюденіемъ обычныхъ обрядовъ и торжественности. Въ 8 часовъ утра, собрались въ Ватиканѣ, въ залѣ называемой *Stanza dei paramenti*, кардиналы и прелаты. Въ скоромъ времени прибылъ Его Святейшество Папа; два кардинала-діакона надѣли на него саккосъ, красную мантию и золотую митру. Потомъ, Папа пошелъ въ смежную комнату, откуда несенъ былъ въ креслахъ, при пѣснопѣвнѣ, въ притворъ Базилики св. Петра, въ коемъ, противъ *Porta santa*, устроенъ былъ престолъ и сѣдалище для кардиналовъ. По занятіи мѣстъ, воспѣтъ былъ гимнъ *Tu es Petrus*, и вслѣдъ за симъ, началась церемонія цѣлованія руки и ноги Папы. Послѣ сей церемоніи, Папа опять сѣлъ въ кресла, на коихъ принесенъ былъ къ алтарю, гдѣ допустивъ еще разъ кардиналовъ въ цѣлованію руки, а патриарховъ, архіепископовъ и епископовъ, къ цѣлованію руки и ноги, благословилъ народъ. Въ это время церемоніймейстеръ, привнесъ на серебряной палкѣ ключекъ кудели, зажегъ ее, и произнесъ слѣдующія слова: „*Pater sancte, sic transit gloria mundi*“. Послѣ того, начался обрядъ коронованія съ литургіею, во время коей, по прочтеніи *Confiteor*, первый кардиналъ-діаконъ возложилъ на Папу омофоръ, — знакъ верховной церковной власти. По окончаніи литургіи старшій кардиналъ, въ сопровожденіи двухъ канониковъ, поднесъ Папѣ кошелекъ съ 25 червонцами, за первую обѣдню. Засимъ, все собраніе отправилось въ большую галлерею; по воспѣтѣ гимна, возложена была на Папу тройная корона. Коронованный Папа привсталъ съ престола, и благословилъ народъ, при колокольномъ звонѣ и пущечной пальбѣ изъ крѣпости св. Ангела. Весь обрядъ продолжался 5½ часовъ; вечеромъ, городъ былъ иллюминированъ и сожженъ фейерверкъ.

— Сверхъ 600 скуди, розданныхъ вчера бѣднымъ города въ Ватиканѣ, Папа повелѣлъ все мелкіе залогі выкупить на его счетъ и возвратить хозяевамъ; сверхъ сего назначилъ 53 бѣднымъ, честнымъ дѣвицамъ города Рима по 50 скуди въ приданое, и 1,000 бѣднымъ дѣвицамъ всей церковной области, по 10 скуди съ тою жецѣлюю.

СѢВ. АМЕР. СОЕД. ШТАТЫ.

Нью-Йоркъ, 8 Июня.

Вопросъ объ орегонской землѣ имѣть быть скоро улаженъ; слышно что совѣщанія по сему предмету снова начались, и что все предвѣщаетъ хорошій результатъ. Вслѣдствіе сего ассигнаціи возвысятся снова, а если бы непріятельскія дѣйствія съ Мексикою прекратились, то цѣнность ихъ еще значительно возвысилась бы.

— Съ военнаго поприща въ Мексикѣ намъ сообщаютъ, что мексиканскія войска, вслѣдствіе повесеннаго пораженія, оставили 18-го Мая Матаморасъ, и что Американскія войска заняли этотъ городъ. Главная квартира генерала Ариста, была въ разстояніи 90 англ. миль отсель. Генераль Тайлоръ приказалъ войскамъ своимъ за все припасы платить жителямъ наличными деньгами. Два американскіе корабля блокируютъ мексиканскую Вера-Крузскую гавань.

— Cała jenerality wojak Papiezkich przedstawiona dziś była Papieżowi w bogatych swoich mundurach.

— Dzisiaj z rana udzielił Ojciec św. prywatne posłuchanie Don Miguelowi, który tu od niejakiego czasu żyje w jak-największym odosobnieniu.

— Ubogim Rzymu, około 40.000 głów wynoszącym, rozdano Papieżką jałmużnę, licząc na każdą głowę po 1. poolu, (12½ kop. sr.).

Dnia 22 czerwca.

Wczoraj odbyła się koronacja Papieża w kościele św. Piotra, w obec niezliczonego ludu, ze zwykłymi w tym razie obrzędami i uroczystościami. Kardynałowie i Pralaci już o godzinie 8-jej zgromadzili się w pałacu Watykańskim, w sali zwaney *Stanza dei paramenti*. Niebawem przybył i Ojciec św. Dwaj Kardynałowie-Dyakoni, włożyli nań albę, stufę, płaszcz purpurowy papieżki i mitrę złotą. Następnie udał się Ojciec św. do przyległego pokoju, skąd na krzesło, przy śpiewie hymnów, zaniesiony został do wielkiego przystanku bazyliki św. Piotra. Tu, naprzeciw *Porta Santa*, urządzony był tron Papieżki i siedzenia dla Kardynałów. Po zajęciu miejsc przez dostojne grono, zabrzmiała antyfona *Tu es Petrus*, poczem zaraz nastąpił obrzęd ucałowania nogi i ręki Papieża. Znowu Ojciec św. zasiadł na krzesło, na którym wniesiony był przed ołtarz, i oddawszy mu cześć na kolanach, i przypuściwszy raz jeszcze Kardynałów do ucałowania ręki, a Patriarchów, Arcybiskupów i Biskupów, do ucałowania ręki i nogi, udzielił ludowi błogosławieństwo. W ten czas zbliżył się mistrz ceremonii, mając na srebrnej lasce przywiązany pęczek kądzieli, która zapalając zaintonował donośnym głosem: *Pater sancte, sic transit gloria mundi*. Po tym obrzędzie rozpoczęła się właściwa koronacja mszą wielką, podczas której, po *Confiteor*, pierwszy Kardynał Dyakon włożył palusz na Ojca św., jako godło najwyższego dostojenstwa Kościoła. Po mszy świętej Kardynał-Arcykapłan, w towarzystwie dwóch Kanoników, złożył Ojcu św. sakiewkę, z dwudziestu pięciu małemi pieniąskami jako za odprawienie pierwszej Mszy św. Następnie cały orszak udał się do wielkiej Łoży zewnętrznej, gdzie po odpiewaniu antyfony, Kardynał-Dykan włożył na skronie Papieża tyarę. Uwieńczony tym godłem Ojciec św. powstał z tronu i udzielił ludowi błogosławieństwo, przy odgłosie wszystkich dzwonów stolicy i huku dział z zamku św. Anioła. Obrzęd cały trwał godzin 5½; wieczorem oświecono miasto i spalono ogień sztuczny.

— Oprócz 600 skudów rozdanych wczoraj pomiędzy ubogich miasta, rozkazał Papież kosztem swoim wykupić wszystkie zastawy, do 5 paoli, które w ciągu ostatniego miesiąca zastawione lub prolongowane były; przeznaczył dla 53 ubogich dziewcząt z miasta Rzymu na posag po 50 skudów, a dla 1,000 ubogich dziewcząt z całego Państwa Kościelnego, na tenże cel po 10 skudów.

STANY-ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNEJ.

New-York, 8 czerwca.

Kwestya o Oregon ma być blizką załatwienia; słychać, że narady zostały znowu rozpoczęte, i że wszystko zapowiada pomyślny rezultat. Papiery zatem podniosły się znowu i gdyby nie kroki nieprzyjacielskie z Meksykiem, jeszczeby bardziej podskoczyły.

— Z widowni wojny w Meksyku dowiadujemy się, że wojska meksykańskie, w skutek doznaney klęski opuściły d. 18 Maja Matamoras, i że wojska amerykańskie zajęły to miasto. Główna kwatera Jenerała Aриста była o 90 mil ang. ztąd oddalona Jenerał Taylor nakazał wojsku swemu, aby mieszkańców za wszystkie potrzeby płać gotówką. Port Meksykański Vera-Cruz blokowany jest, przez dwa amerykańskie okręty.